

Oponentský posudek diplomové práce Ivany Polákové
Historik umění a film. Kinematografické aktivity Jiřího Kotalíka 1967 - 1990

V centru monotematické práce I. Polákové figuruje Jiří Kotalík - kunsthistorik, respektovaný znalec s širokým oborovým rozpětím a kulturní aktivitou. Jeho iniciativa vtáhnout výtvarné umění interdisciplinárně do veřejného filmového dění, tedy to, co je dnes v mediální éře naprosto samozřejmé, byla nepochybně průkopnická. Tehdy ovšem, jak je v práci doloženo, nesnadno dosažitelná. Navzdory tomu, že Kotalík ve svém postavení a funkcích disponoval pravomocemi a dalšími možnostmi. Je třeba mít na paměti, že Kotalíkova komunikace s filmem byla sice pozoruhodná a záslužná, ale ve srovnání s jeho hlavní specializací víceméně marginální.

Autorka své rešerše čerpala z četných dochovaných materiálů a potvrdila Kotalíkovo úsilí v propagaci výtvarných aktivit ve filmovém médiu, jakož i jeho neúnavnou snahu obě oblasti smysluplně a inspirativně propojit. Zdokumentovala jeho mnohaletou účast v porotách filmových festivalů (zejména kroměřížského Arsfilmu a na Festivalu dětských filmů v Gottwaldově nebo v zahraničí ad.) a ve výstavné sféře, jakož i vyjednávání s představiteli filmových institucí. Odvedená badatelská práce I. Polákové v archívech, ve zpracování dobové dokumentace či v rozhovorech s pamětníky, je skutečně příkladná.

Poláková vše zjištěné pečlivě dokládá v odkazech k dochovaným záznamům z jednání, v nichž se prosazovala Kotalíkova razance, ač ne vždy úspěšná. Vyjednával s vysokými režimními činovníky Čs. státního filmu (mimo jiné s ředitelem Čs. krátkého filmu Kamilem Pixou), kdy víc než o finanční investice do kulturních akcí se jednalo o přísně kontrolované politické zájmy. Zde bych očekávala větší konkrétnost autorčiných úsudků. Odhaduji, že důvod, proč politické okolnosti Kotalíkových aktivit ve filmu zůstaly jen v rovině konstatování plošných faktů z reprodukováných pramenů, případně v citacích z korespondence nebo ve sporadických orálních výpovědích, vycházel i z nedostatku dochovaného archivního materiálu (?) Poláková sice podala informativně uspokojivou zprávu, ale pochopitelně se neodvažovala v pozici zatím historika-eléva dedukovat či odhadovat eventuální konsekvence.

Při čtení této diplomové práce jsem se potýkala s neodbytnou otázkou: jak rozpoznat hranici mezi důkladnou, vyčerpávající historickou rešerší a úmorným zpracováním nashromážděné faktografie. Jinak řečeno, podle čeho stanovit hodnotící parametry? Práce Ivany Polákové, jejíž úsilí a získané poznatky jsou nepřehlédnutelné, totiž balancuje na této hraně. A mnohdy sklouzává k nezáživné protokolární evidenci informací. U tohoto druhu práce by bylo samozřejmě neadekvátní požadovat čtivost či esejistický styl, avšak i diplomový text jako referát o výzkumu je svého druhu „literární žánr“, byť s relativizujícími uvozovkami.

Nepochybuji, že Ivana Poláková vytěžila z tématu kinematografických aktivit Jiřího Kotalíka maximum. V úhrnu působí její diplomová práce jako seriózní, faktograficky obsáhlý elaborát o významné kulturní osobnosti a jejím vztahu k filmu. Práci by možná prospěly nejen konzultace s pracovníky filmového archívu, ale i s poradci s kunsthistorickou erudicí. Domnívám se, že Kotalíkova persona by pak vystala komplexněji a plastičtěji, byť třeba v jisté kontroverzi.

Diplomovou práci Ivany Polákové doporučuji k obhajobě a navrhuji klasifikaci velmi dobře.